SUBREGION PÓŁNOCNY
Województwa Śląskiego

Załącznik do Uchwały Nr 1/2025
Walnego Zebrania Członków Związku Gmin i Powiatów Subregionu
Północnego Województwa Śląskiego z dnia 13 stycznia 2025r.

Stanowisko Walnego Zebrania Związku Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego

w sprawie uwzględnienia potrzeb inwestycyjnych Subregionu Północnego w zakresie działań służących uporządkowaniu gospodarki wodnościekowej na obszarze gmin poprzez budowę i modernizację sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych oraz sieci kanalizacji deszczowej, a także oczyszczalni ścieków komunalnych

Gospodarka wodno-ściekowa odgrywa kluczową rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa i jakości życia społeczeństwa. Jednak rozwój, modernizacja i utrzymanie infrastruktury wodno-ściekowej wiąże się z wysokimi kosztami, które często przekraczają możliwości finansowe samorządów. W odpowiedzi na te wyzwania wprowadzono programy wsparcia w postaci dotacji i pożyczek. Dofinansowania te mają na celu wspierać inwestycje w infrastrukturę wodno-ściekową, zwiększając efektywność, jakość i zrównoważenie działań w tym obszarze. Jednak, szereg założeń i warunków dostępowych stanowi istotne utrudnienie dla samorządów lub wręcz uniemożliwia pozyskanie tych środków finansowych.

Zgodnie z najnowszymi informacjami opublikowanymi na stronie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej gminy wiejskie lub miejsko-wiejskie będą mogły otrzymać wsparcie na budowę lub modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w ramach inwestycji B3.1.1 Krajowego Planu Odbudowy). Nabory wniosków, które prowadzą samorządy województw, rozpoczęły się w grudniu 2024 r. Tymczasem kryteria dostępu do Programu KPO oraz założony katalog beneficjentów uprawnionych do aplikowania wyklucza z możliwości uzyskania dofinansowania szereg gmin, które na dzień dzisiejszy borykają się z problemem w pozyskaniu środków finansowych na ten cel z jakichkolwiek programów zewnętrznych.

W szczególnie trudnej sytuacji są dwie gminy z obszaru Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, tj. **Gmina Kłobuck oraz Myszków**.

Istnieją Programy Unijne przewidujące środki finansowe na działania polegające na budowie lub modernizacji sieci kanalizacyjnych, jak chociażby *Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 (FESL).* Jednak priorytetowym wsparciem obejmuje on przedsięwzięcia realizowane na obszarze aglomeracji w rozumieniu ustawy Prawo wodne o wielkości od 10 000 do 15 000 RLM, które nie spełniają wymogów wynikających z dyrektywy 91/271/EWG. Program dopiero w dalszej kolejności dopuszcza aglomeracje naruszeniowe z przedziału 2 000 - 10 000 tys. RLM, **zupełnie pomijając potrzeby inwestycyjne aglomeracji o wielkości powyżej 15 000 RLM (dotyczy zarówno Gminy Kłobuck, jak i Myszków).**

Tym samym, wskazane Gminy wiązały duże nadzieje ze środkami dedykowanymi zrównoważonej gospodarce wodno-ściekowej, a pochodzącymi z *Krajowego Planu Odbudowy.* Niestety katalog beneficjentów uprawnionych do aplikowania wyklucza zarówno **Kłobuck, jak i Myszków, jako miasta powyżej 5 tysięcy mieszkańców.** Ponadto, szczegółowe kryterium dostępu dotyczące zasięgu terytorialnego wskazuje na **konieczność**

realizacji inwestycji poza obszarem aglomeracji, a więc poza obszarem zainteresowanych Gmin.

Faktem jest, że dotacje dla przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na podstawie *Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 - 2027 (FEnIKS)* uwzględniają wsparcie dla inwestycji realizowanych w aglomeracjach o wielkości co najmniej 15 000 RLM, wskazanych w obowiązującym Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). O dofinansowanie mogą więc ubiegać się zarówno Kłobuck, jak i Myszków. Program ten przewiduje jednak maksymalne dofinansowanie inwestycji na poziomie 70% wydatków kwalifikowalnych. Dodatkowo podatek VAT stanowi w całości wydatek niekwalifikowany. **Jest to krzywdzące dla wskazanych aglomeracji. Tym bardziej, że programy regionalne, z których zostały one wykluczone, gwarantują dofinansowanie na poziomie 85%, a Krajowy Plan odbudowy nawet 100%.**

Gminy z obszaru Subregionu Północnego sukcesywnie rozbudowują systemy wodociągowe i kanalizacyjne. Wspierają także, dzięki środkom pozyskiwanym ze źródeł krajowych i unijnych budowę oczyszczalni ścieków komunalnych. Jednak zapotrzebowanie na dofinansowanie takowych przedsięwzięć, ze względu na ich kosztochłonność, jest olbrzymie.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego dostrzega konieczność podjęcia działań umożliwiających pozyskanie środków zewnętrznych na budowę i rozbudowę komunalnych oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji zbiorczej w aglomeracjach powyżej 15 000 RLM.

Proponujemy złagodzenie kryterium dostępu dotyczące zasięgu terytorialnego w działaniu *B3.1.1 Krajowego Planu Odbudowy*, tak aby umożliwić realizację inwestycji na obszarze aglomeracji oraz w miastach powyżej 5 000 mieszkańców. Alternatywne rozwiązanie stanowiłoby również zwiększenie poziomu dofinasowania UE w projektach programu FEnIKS do 85% wydatków kwalifikowanych.

Z poważaniem

Przewodniczący Związku

Krzysztof Matyjaszczyk